

Kognitiivisen saavutettavuuden arviointi Selkeästi meille -hankkeessa

Ymmärrän-seminaari 7.4.2021

Esityksen rakenne

- Mikä Selkeästi meille -hanke on ja miksi sitä tarvitaan?
- Kognitiivisen saavutettavuuden arviointikriteeristö
 - Miten se on muodostunut ja mitä se sisältää?
- Kognitiivinen saavutettavuus
 - Vinkkejä sivujen tekijöille ja sisällöntuottajille

Perustietoa hankkeesta

- Kehitysvammatuki 57 ry:n ja Kehitysvammaliiton yhteinen hanke.
- Hanke toimii vuosina 2020–2022.
- Viisi työntekijää.
- Hanketta rahoittaa sosiaali- ja terveysministeriö Veikkauksen tuotoista.

**Selkeästi
meille**

Miksi hanketta tarvitaan?

- Hankkeen tavoitteena on vahvistaa kehitysvammaisten ihmisten itsemääräämisoikeutta ja osallisuutta lisäämällä viestinnän ja verkkopalvelujen kognitiivista saavutettavuutta.
- Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta ei vaadi vielä ottamaan huomioon verkkosivuston ymmärrettävyyttä ja helppokäyttöisyyttä.
- Kognitiivinen saavutettavuus tarkoittaa esimerkiksi sitä, että sivuja on helppo käyttää ja sivuilla olevaa tietoa on helppo ymmärtää.
- Kognitiivisen saavutettavuuden huomioiminen palvelee meitä kaikkia.

**Selkeästi
meille**

Ketkä hyötyvät? Miksi se on tärkeää?

- Suomessa on yli 1,2 miljoonaa ihmistä, jotka tarvitsevat parempaa saavutettavuutta verkkopalveluilta. (saavutettavuusdirektiivi.fi)
- Kognitiivinen saavutettavuus liittyy esimerkiksi oppimiseen, muistamiseen tai hahmottamiseen.
- Verkkomaailmassa on kognitiivisia esteitä, joihin jokainen voi törmätä.
- Kognitiivisesta saavutettavuudesta hyötyvät kaikki.

**Selkeästi
meille**

Selkeästi meille -hankkeessa:

- kehitetään kognitiivisen saavutettavuuden arviointikriteeristöä,
- arvioidaan eri verkkopalvelujen kognitiivista saavutettavuutta,
- tuetaan kehitysvammaisten ihmisten vaikuttamismahdollisuuksia saavutettavuuden iskuryhmissä,
- viestitään kognitiivisen saavutettavuuden huomioimisen tärkeydestä.

Seuraa hanketta somessa:

Facebook: [selkeastimeille](#)

Instagram: [selkeastimeille](#)

**Selkeästi
meille**

Arvioidaan verkkopalvelujen kognitiivista saavutettavuutta

- Kokemusasiantuntijat (saavutettavuustestaajat) testaavat ja arvioivat, ovatko verkkopalvelut helppoja käyttää ja ymmärtää.
- Saavutettavuuskoordinaattori koordinoi työtä.
- Verkkopalveluiden tekijöille kerrotaan, miten sivuja kannattaisi kehittää.
- Sivut voivat saada tunnuksen: ”Tämä palvelu on selkeästi meille”
- Organisaatiot voivat hakea mukaan arviointeihin kevääseen 2022 asti.

Mitä hankkeessa halutaan saada aikaan?

- Verkkosivuista tulee helpompia käyttää ja ymmärtää, sillä sivujen tekijät osaavat huomioida erilaisten ihmisten tarpeet.
- Itsemääräämisoikeus vahvistuu, kun saadaan ymmärrettävää tietoa asioista, jotka vaikuttavat omaan päätöksentekoon.
- Saavutettavuuden iskuryhmään osallistujat vahvistuvat vaikuttajina.

**Selkeästi
meille**

Kognitiivisen saavutettavuuden arviointikriteeristö

Miten se on muodostunut ja mitä se sisältää?

**Selkeästi
meille**

Arviointikriteeristön kehitystyö 1/2

- Aloimme hahmotella kriteeristöä syksyllä 2020, kun saavutettavuustestaajat Heikki ja Roberto aloittivat työnsä hankkeessa.
- Lähtökohta oli se, että emme oleta mitään, vaan testaamme ja havainnoimme.
- Pidimme nettityöpajoja, joissa Heikki ja Roberto tekivät itsenäisesti tehtäviä erilaisilla nettisivuilla ja kertoivat samalla, mitä tekivät ja miksi ja videoivat tilanteet.
- Katsoimme videot yhdessä läpi ja havainnoimme, mitkä asiat auttavat löytämään tietoa helposti ja mitkä taas vaikeuttavat.

Arviointikriteeristön kehitystyö 2/2

- Järjestimme avoimen nettityöpajan, johon osallistui henkilöitä, joilla on kognitiivisia haasteita.
- Kirjasimme havainnot tarkasti muistiin ja muodostimme usein toistuvista havainnoista listan.
- Havaitimme, että huomiomme ovat hyvin pitkälle samanlaiset kuin W3C:n kokoamassa kognitiivisen saavutettavuuden oppaassa (Making content usable for people with cognitive and learning disabilities). Saimme tukea sille, että olemme oikeilla jäljillä.
- Nyt meillä on kriteeristön ensimmäinen versio, jolla olemme arvioineet kolme sivustoa.
- Kriteeristön kehitystyö jatkuu läpi koko hankkeen.

**Selkeästi
meille**

Kognitiivisen saavutettavuuden arviointikriteeristö 1/2

Tällä hetkellä kriteeristössä on 18 eri osa-aluetta, yli 80 arvioitavaa asiaa:

1. Hakutoiminto
2. Etusivu-painike tai linkki etusivulle
3. Isot elementit ja liikkuvat elementit
4. Painikkeet
5. Ikonit ja symbolit
6. Sivustolla olevat kuvat ja videot
7. Sivun oikea laita
8. Tärkeät asiat sivun alussa

Kognitiivisen saavutettavuuden arviointikriteeristö 2/2

9. Navigaatio
10. Linkit
11. Toiminnot tutuissa paikoissa
12. Toisiinsa kuuluvat asiat ovat lähellä toisiaan
13. Chat-toiminnot, ponnahdusikkunat ja evästeet
14. Lomakkeet
15. Tekstit
16. Selkokielliset sivut
17. Äänituki
18. Palautteen antaminen

Osa kriteeristön kohdista on yhteneväisiä WCAG 2.1-kriteeristön kanssa (A,AA,AAA-tason kriteerejä).

**Selkeästi
meille**

Selkeästi meille -hankkeen verkkosivut

- Tulossa verkkosivu, johon tulee tietoa ja vinkkejä kognitiivisesta saavutettavuudesta, muun muassa arviointikriteeristön sisältö.
- Sivut julkaistaan kesän 2021 aikana osoitteessa www.selkeästimeille.fi.

Kognitiivinen saavutettavuus

Vinkkejä sivujen tekijöille ja sisällöntuottajille

**Selkeästi
meille**

Mitä ottaa huomioon, kun tekee tai tilaa sivuja

- Selkeä navigaatio
- Asiat tutuissa paikoissa
- Tutut ikonit ja painikkeet, joissa teksti
- Käyttäjää auttava, yksinkertainen hakukone
- Erottavat linkit
- Testaaminen käyttäjillä
- Eli: tuttuus, selkeys, yksinkertaisuus, selittäminen

**Selkeästi
meille**

Navigaatio

LIVE

Ammattiopisto Live

Hae..

[Etusivulle](#)

[Hakijalle](#)

[Opiskelijalle](#)

[Työelämälle](#)

[Asiantuntijoille](#)

[Opisto](#)

[In English](#)

S-Pankki

PÅ SVENSKA YRITYKSILLE S-PANKKI YRITYKSENÄ

[+ PÄIVITÄ TIEDOT](#)

[KIRJAUDU](#)

[Tilit ja verkkopalvelut](#) [Kortit](#) [Lainat](#) [Säästäminen ja sijoittaminen](#) [Vakuutukset](#) [Asiakaspalvelu](#) [Tule asiakkaaksi](#)

[Haku](#) [Toimipaikat](#)

[Etusivu](#) > [Kaikki tuotteet ja palvelut](#) > [Kortit](#)

[Sivun alkuun](#) [Kortin tunnusluvun tarkistus, tilaus ja vaihto](#) [Jos korttisi katoaa](#) [Usein kysyttyä](#) [Ehdot](#) [Ota yhteyttä](#)

**Selkeästi
meille**

Ikonit

Etusivu

Etäasiointi

Ajanvaraus

Suunnitelma

**Selkeästi
meille**

Hakutoiminto 1/2

Etsittiin tietoa vuokra-asunnoista asumiseen liittyvän tahon sivuilta.

vuokra

HAE

Ei hakutuloksia! Näytetään tuloksia hakusanalla vu*

Vuokra-asunnot
esimerkiksi pitkinä **vuokrasuhteina**. Melkein puolet **vuokralaisistamme** on asunut meillä vähintään viisi **vuotta**. Asuntoja hankitaan tarpeiden mukaan...
[Osioetusivu](#)

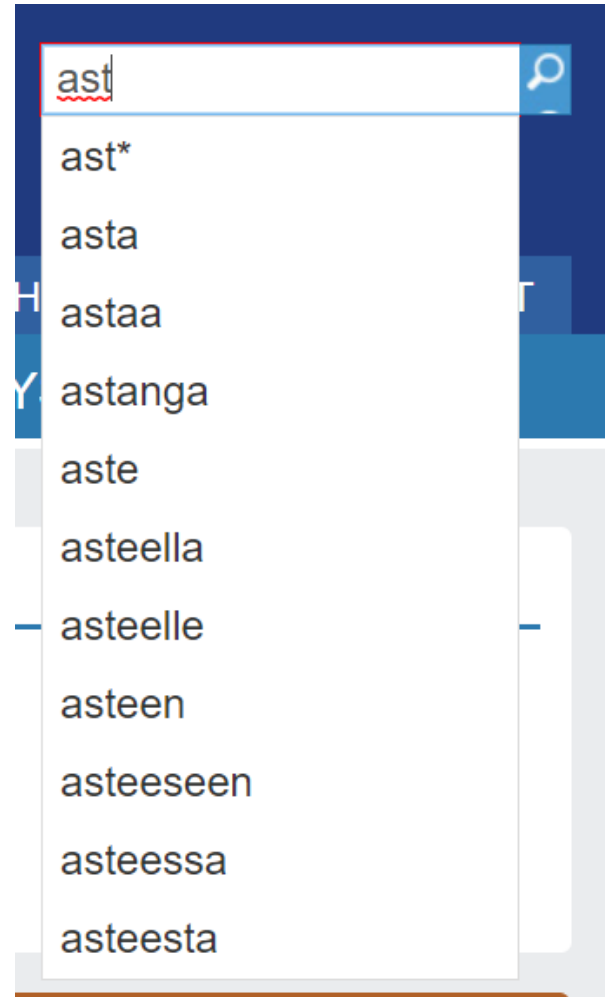
Asukkaalle
Tervetuloa Aspa-säätiön **vuokralaiseksi!** Toivomme, että viihdyt kodissasi. Olemme koonneet tälle sivulle ohjeita **vuokrasuhteesi**

Selkeästi
meille

Hakutoiminto 2/2

Etsittiin tietoa
astmasta
terveyteen
liittyvän tahon
sivulta.

**Selkeästi
meille**

Symbolit

Henkilökohtaiset tiedot

Etunimi *

Heikki

Sukunimi *

Henkilötunnus *

Sähköposti *

Matkapuhelin *

Työpuhelin

**Selkeästi
meille**

Mitä ottaa huomioon, kun tekee sisältöä sivuille

- Selkeä kieli, kappalejaot, ei liian pitkiä tekstejä
- Kuvat kertovat tekstin kanssa samaa asiaa
- Ymmärrettävät linkit, ei esimerkiksi yksittäisiä sanoja keskeltä tekstiä
- Toisiinsa liittyvät asiat lähelle toisiaan, ei odoteta muistamista
- Testaaminen käyttäjillä

**Selkeästi
meille**

Linkit 1/2

yle

Uutiset

Areena

Urheilu

Valikko

Viron valtion omistaman Operailin suomalainen tytäryhtiö Operail Finland käynnisti tavarakuljetuksensa marraskuun lopulla.

Yhtiön veturit ajavat hiiltä Vainikkalan raja-asemalta Hangon satamaan. Raja-aseman ja Hangon välillä kulkeetällä hetkellä noin neljä junaa viikossa. Muita kuljetuksia yhtiöllä ei ole.

– Nämä tavarakuljetukset linkittyvät kansainvälisiin kuljetusketjuihin. Toiminta on lähtenyt aivan suunnitellusti. Olemme tyytyväisiä, kun olemme pystyneet pitämään asiakkaille lupaukset ja jokainen juna, mitä suunniteltu kuljetettavaksi, on ajettu, sanoo Operail Finlandin toimitusjohtaja **Ilkka Seppänen**.

Lue lisää: [Tavaraliikenteeseen valmistautuva Operail Finland tekee testiajoja rautateillä – aikoo aloittaa liikennöinnin syksyllä](#)

**Selkeästi
meille**

Linkit 2/2

yle

Uutiset

Areena

Urheilu

Valikko

kävelylenkillä.

Rutiinit olivat äärimmäistä kontrollia

Äärimmäisen kurinalainen valmistautuminen fitness-kisoihin huipentuu pieneen hetkeen lavalla, jolloin kilpailija saa loistaa ja näyttää työnsä tuloksen.

[Jotkut nauttivat siitä](#), mutta Yrjölän päällimmäinen muistikuva kisoista on vain hirveä nälän tunne. Kisoissa hän jo mietti, milloin pääsisi taas syömään.

**Selkeästi
meille**

Kuvat

Työttömät

- > Pikaopas työttömyysetuuksiin
- > Paljonko työttömyysetuutta maksetaan?
- > Työttömyysturva koronatilanteessa

Työttömyys

- > Työttömyyspäiväraha
- > Työmarkkinatuki

**Selkeästi
meille**

Kiitos!

**Selkeästi
meille**

Kysymyksiä ja kommentteja?

Selkeästi
meille

Yhteystiedot

Satu Timperi

hankepäälikkö

044 901 3213

satu.timperi@kvtuki57.fi

Petra Saarinen

saavutettavuuskoordinaattori

044 491 4006

petra.saarinen@kvtuki57.fi

Lisätietoja hankkeesta:

www.kvtuki57.fi/selkeastimeille

Seuraa hankkeen etenemistä somessa:

Facebook: [selkeastimeille](#)

Instagram: [selkeastimeille](#)

Mira Vihmo

selkokielen asiantuntija

040 451 7531

mira.vihmo@kvl.fi

Heikki Oksanen

saavutettavuustestaaja

044 077 3275

heikki.oksanen@kvtuki57.fi

Roberto Polsa

saavutettavuustestaaja

044 077 3281

roberto.polsa@kvtuki57.fi

**Selkeästi
meille**

A solid purple square containing a white, bold, sans-serif letter 'S'.